

## **Příloha 2 - Zásady pro provozní ověřování nových výrobků a technologických procesů v oblasti traťového hospodářství**

### **ÚVOD**

1. Tímto dokumentem se stanovují podmínky a zásady provozního ověřování výrobků, skupiny výrobků a technologických procesů určených pro použití v oblasti traťového hospodářství. Tyto zásady platí pro ověřování nově navrhovaných nebo upravovaných výrobků a technologických procesů v podmínkách železničního provozu. Provozní ověřování se realizuje v jednom nebo více zkušebních úsecích, stavebách nebo objektech.
2. Provozní ověřování se uskuteční:
  - na základě požadavku pověřeného útvaru v případě, že je účelné ověřit funkčnost, chování, účinnost a životnost nabízeného výrobku v provozních podmínkách železničních drah ČR a prakticky odzkoušet způsob manipulace, jeho sestavení, montáže, údržby a oprav;
  - vyžadují-li jej obecně závazné právní předpisy nebo technické normy;
  - na žádost dodavatele, je-li to v zájmu SŽDC a dohodne-li se na tom dodavatel s pověřeným útvarem.
3. Provoznímu ověřování předchází v potřebném rozsahu
  - a) ověření dokumentace, technických výpočtů, výsledků laboratorních zkoušek a posouzení, které je povinen zajistit dodavatel;
  - b) ověření kvality ověřovaných předmětů podle pokynů pověřeného útvaru;
  - c) provozní ověřování může být zahájeno pouze v případě, že dodavatel splnil podmínky stanovené zákonem č. 22/1997 Sb. v platném znění pro uvedení výrobku na trh nebo do provozu a podmínky zákona č. 266/1994 Sb. a na něj navazujících předpisů definujících podmínky provozuschopnosti dráhy.
4. Pokud je předpokládána efektivní životnost ověřovaného výrobku kratší než životnost stavby, je součástí provozního ověření rovněž ověření možnosti výměny, opravy či regenerace výrobku a životnosti takovýchto úprav. Odsouhlasení technologie výměny, opravy nebo regenerace ověřovaného předmětu je nedílnou součástí schválení přípustnosti použití výrobku v železničních drahách ČR.
5. Ověřované výrobky nebo technologické procesy jsou průběžně sledovány a jejich hodnocení je zaznamenáváno. Závěry tohoto hodnocení jsou jedním z podkladů pro schválení přípustnosti použití výrobku nebo technologického procesu v železničních drahách ČR.

**6. Názvosloví použité pro potřeby systému provozního ověřování:**

Navrhovatel	obecně kterákoliv právnická nebo fyzická osoba, případně organizační složka SŽDC nebo provozovatele dráhy podávající návrh na provozní ověření nového výrobku nebo technologického procesu
Zřizovatel*)	určená organizační složka SŽDC nebo SŽDC pověřená právnická nebo fyzická osoba nebo organizační složka provozovatele dráhy, která proces provozního ověřování zajišťuje a koordinuje.*)
Schvalovatel*)	věcně příslušný útvar SŽDC, který po případném projednání s dalšími složkami SŽDC a ostatními zainteresovanými právnickými a fyzickými osobami provedení provozního ověřování povoluje a rozhoduje o jeho vyhodnocení a uzavření. Ve smyslu této směrnice též "pověřený útvar".*)
Provozovatel	místně příslušná organizační jednotka provozovatele dráhy zajišťující správu železničního svršku a spodku v místě, kde je provozní ověřování realizováno
Objednatel	právnická osoba (zpravidla SŽDC, provozovatel dráhy nebo zhotovitel díla) uvedená ve smlouvě o dílo, která přijala nabídku na zhotovení díla a zavazuje se k zaplacení ceny za zhotovení díla
Ověřovaný předmět	výrobek nebo technologický proces, který má být ověřován
Výrobce ověřovaného předmětu	výrobce, dovozce nebo oprávněný zástupce v EU - právnická nebo fyzická osoba, která uvádí ověřovaný výrobek nebo technologický proces na trh nebo do provozu
Dodavatel ověřovaného předmětu	subjekt, se kterým byla uzavřena smlouva na dodávku ověřovaného předmětu pro provozní ověřování
Technický dozor stavebníka/investora (TDI)	odpovědný zástupce investora provádějící dozor nad řádným prováděním díla podle schválené dokumentace, který je jako jediný oprávněný k uplatňování požadavků objednatele vůči zhotoviteli. U akcí investičního charakteru tuto činnost vykonává zpravidla zaměstnanec SS, u ostatních akcí zaměstnanec SDC
Hodnotitel	právnická nebo fyzická osoba, která je v případě potřeby přizvána se souhlasem schvalovatele ke sledování, měření, provádění zkoušek a hodnocení zkušebního úseku (např. specializovaný ústav, zkušebna, škola, znalec, NB, AO, ...).
Zkušební úsek	určená část dopravní cesty, kde probíhá provozní ověřování výrobku, popř. technologického procesu

\*) Funkci zřizovatele a schvalovatele může zajišťovat stejná osoba.

## POSTUP PROVOZNÍHO OVĚŘOVÁNÍ

**7.** Navrhovatel se obrátí s návrhem na provozní ověření výrobku nebo technologického procesu na schvalovatele.

**8. Tento návrh musí obsahovat:**

- a) popis a charakteristiku ověřovaného předmětu včetně případného výkresu výrobku nebo dokumentace technologického procesu;
- b) smysl a cíl ověřování;
- c) výrobce ověřovaného předmětu nebo vlastníka technologického procesu;
- d) doklady o mechanických vlastnostech ověřovaného předmětu, kvalitě materiálu, doklady o dosud provedených zkouškách a zjišťování apod.;
- e) podmínky pro instalaci do stavby, pro použití a udržování, příp. opravu;
- f) požadavky na parametry zkušebního úseku a dobu ověřování;
- g) doklady stanovené obecně závaznými právními předpisy a technickými normami nezbytné pro uvedení výrobku na trh nebo do provozu (prohlášení o shodě, certifikáty);
- h) podíl navrhovatele na provozním ověřování včetně návrhu způsobu financování.

**9.** Schvalovatel posoudí možnost realizace provozního ověření z hlediska zajištění bezpečnosti a provozuschopnosti ŽDC a z hlediska zájmů SŽDC. Schvalovatel si může vyžádat doplnění či upřesnění předložených podkladů a stanoviska dalších útvarů, orgánů a institucí, popřípadě požádat zřizovatele o posouzení předloženého návrhu.

**10.** Po kladném posouzení schvalovatel návrh postoupí zřizovateli, který ve spolupráci s provozovatelem a objednatelem navrhne podmínky provozního ověřování, vhodný zkušební úsek nebo úseky a časové období pro provozní ověřování.

**11.** Záměr provést provozní ověřování v konkrétním navrženém úseku musí být projednán:

- se SŽDC OP;
- s předpokládaným provozovatelem (SDC);
- s předpokládaným zhotovitelem, je-li v době projednávání již vybrán v souladu se zákonnými podmínkami;
- v případě realizace v rámci investiční akce
  - se SŽDC OI;
  - s místně příslušnou SS;
- v případě potřeby výluk koleje nebo omezení kapacity dráhy s Odborem jízdního řádu a kapacity dráhy Ředitelství SŽDC.

Toto projednání musí být doloženo zápisem z příslušného/ných jednání nebo písemnými stanovisky všech uvedených účastníků. Účastníci tohoto projednání se k záměru provést provozní ověřování vyjádří neprodleně, nejpozději do 20 pracovních dnů od obdržení žádosti.

**12.** Smluvní vztahy mezi navrhovatelem, zhotovitelem a SŽDC (popřípadě též příslušným provozovatelem dráhy) se upraví samostatnou smlouvou o provozním ověření. Tato smlouva musí obsahovat:

- a) smysl a cíl provozního ověřování;

- b) technické, technologické, finanční a termínové podmínky dodávky ověřovaných předmětů;
- c) technické, technologické, finanční a termínové podmínky vložení ověřovaných předmětů do zkušebního úseku;
- d) záruky poskytované výrobcem, dodavatelem a zhotovitelem;
- e) věcný a časový rozsah a průběh ověřování a způsob jeho finančního zajištění a sdílení výsledků ověřování smluvními stranami;
- f) právní ochranu – práva k používání, řešení práv z průmyslového vlastnictví;
- g) způsob řešení náhrady případných škod vzniklých v souvislosti s provozním ověřováním;
- h) způsob ukončení provozního ověřování a případné finanční či majetkoprávní vypořádání při ukončení provozního ověřování.

Vzor typové smlouvy o provozním ověřování je přílohou 2A této směrnice.

Vzhledem k tomu, že organizační jednotky SŽDC nejsou samostatným právním subjektem, neuvádějí se v této smlouvě jako samostatná smluvní strana, a to ani v případě, kdy vystupují v roli navrhovatele. V tomto případě se smlouva zpravidla uzavírá mezi SŽDC a zhotovitelem.

**13.** Návrh smlouvy o provozním ověřování na základě projednání zpracuje zřizovatel spolu s návrhem rozhodnutí o zahájení provozního ověřování a zřízení zkušebního úseku/ů.

**14.** Návrh rozhodnutí o provozním ověřování a zřízení zkušebního úseku zpravidla obsahuje:

- a) popis a charakteristiku ověřovaného předmětu (výrobku nebo technologického procesu);
- b) smysl a cíl ověření, jeho předpokládaný přínos;
- c) jmenování jednotlivých účastníků procesu provozního ověřování včetně určených odpovědných styčných zaměstnanců a kontaktů na ně;
- d) odkaz na dokumentaci ověřovaného předmětu, prokázané vlastnosti vzorku, kvalita materiálu, provedené zkoušky, ...;
- e) posouzení bezpečnosti provozu, popř. technická a provozní omezení;
- f) situování zkušebního úseku (traťový úsek - vymezení podle předpisu M12 a M21, technické a provozní parametry úseku, délka úseku nebo počet ověřovaných vzorků apod.);
- g) předpokládaný termín založení úseku a doporučenou dobu ověřování;
- h) finanční zajištění akce;
- i) rozsah ověření kvality dodávky ověřovaných předmětů u výrobce;
- j) podrobné údaje o způsobu sledování úseku (prostředky pro sledování, četnost kontrol, případná spec. měření apod.);
- k) v případě důležité či déle trvající zkoušky termíny zpracování průběžného hodnocení stavu a vývoje zkušebního úseku a ověřovaných předmětů v něm vložených;
- l) pokud to ověřovaný předmět vyžaduje, pokyny pro jeho udržování a opravy;
- m) definování činností jednotlivých účastníků provozního ověřování;
- n) výkres ověřovaného předmětu/konstrukce (VOK), je-li to účelné.

**15.** Schvalovatel posoudí návrhy připravených dokumentů, zajistí jejich projednání v souladu s organizačním, spisovým a skartačním řádem SŽDC a zapracování případných připomínek.

**16.** Po podpisu smlouvy o provozním ověřování všemi smluvními stranami schválí zahájení provozního ověřování vedoucí útvaru schvalovatele podpisem rozhodnutí o provozním ověřování a zřízení zkušebního úseku.

**17.** Dle rozhodnutí schvalovatele a smlouvy o provozním ověřování zajistí zřizovatel ve spolupráci se zhotovitelem, stavebním dozorem, popřípadě provozovatelem vlastní zřízení zkušebního úseku, jeho sledování, hodnocení a evidenci. Na základě smluvního vztahu navrhovatel, popř. výrobce nebo dodavatel ověřovaného předmětu, zajišťuje autorský dozor. Svá zjištění uplatňuje výhradně prostřednictvím stavebního dozoru a průběžně o nich informuje zřizovatele. Podrobné dokumentování zkušebního úseku musí být prováděno již od prvních přípravných kroků jeho zřízení tak, aby bylo možno zpětně dohledat všechny okolnosti, které mohou mít vliv na vyhodnocení chování ověřovaných předmětů s doporučením dalšího postupu. Velkou pozornost je nutno věnovat technologii vložení ověřovaných předmětů do zkušebního úseku tak, aby způsobem provedení nedošlo k nepříznivému ovlivnění provozního ověřování.

**18.** Po plánovaném ukončení sledování nebo v plánovaných termínech vypracuje zřizovatel za případné spolupráce hodnotitele zprávu o sledování zkušebního úseku s hodnocením chování ověřovaných předmětů, kterou předloží schvalovateli. Schvalovatel obsah zprávy posoudí, popřípadě vyžádá její doplnění nebo úpravu a projedná její obsah s účastníky procesu provozního ověřování.

**19.** Na základě projednání výsledků provozního ověřování (zprávy o provozním ověřování) schvalovatel rozhodne o dalším postupu, tj.:

- pokračování provozního ověřování v existujícím zkušebním úseku;
- rozšíření provozního ověřování zřízením dalšího/dalších zkušebního úseku;
- umožněním provozního ověřování v celé síti železničních drah ČR za podmínky evidence jednotlivých použití provozovatelem a zřizovatelem;
- schválení přípustnosti běžného používání výrobku/technologického procesu v železničních drahách ČR;
- odmítnutí nabízeného výrobku/technologického procesu.

Současně schvalovatel rozhodne o likvidaci nebo ponechání zkušebního úseku a v případě ponechání o ukončení nebo pokračování jeho sledování.

Pokud se zjistí neshoda, schvalovatel podle závažnosti zruší rozhodnutí o schválení, případně obnoví schvalovací proces, opětovně přezkoumá všechny podklady a vyzve výrobce či dodavatele k odstranění neshod, nebo ponechá výnos v platnosti, pokud výrobce nebo dodavatel méně závažné neshody odstraní ve stanovené lhůtě.

**20.** Pokud se v průběhu provozního ověřování zjistí, že ověřovaný předmět nevyhovuje podmínkám pro provozování železničních drah, nezajišťuje v dostatečné míře bezpečnost a provozuschopnost ŽDC nebo nesplňuje navrhovatelem deklarované parametry, rozhodne schvalovatel o případném ukončení nebo přerušení provozního ověřování. Navrhovatel je na základě tohoto rozhodnutí povinen v souladu se smlouvou o provozním ověřování zajistit neprodleně kroky

k nápravě zjištěného stavu, respektive k uvedení železniční dopravní cesty do normového stavu.

**21.** Celý proces provozního ověřování je dokumentován a evidován v rámci informačního systému SŽDC.